

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Obo/4/2018
Identifikačné číslo spisu: 1005899873
Dátum vydania rozhodnutia: 17.07.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1005899873.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Jany Hullovej a JUDr. Miroslavy Janečkovej v právnej veci žalobcu: N. H. U., bytom I. Y. XX, N., A. N., zastúpeného advokátom JUDr. Dušanom Szabóom, so sídlom Nemocničná 7, Kráľovský Chlmec, proti žalovanému: Mgr. Peter Arendacký, so sídlom Železničiarska 13, 811 04 Bratislava, správca konkurznej podstaty úpadcu Agrokombinát, Poľnohospodárske družstvo Lehnice, so sídlom v Lehniciach, IČO: 00 191 540, o uznanie pravosti pohľadávky vo výške 19.288,22 eur, o odvolaní žalobcu voči rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Cbsi/48/2005-296 zo dňa 17. júna 2011, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 17. júna 2011, č. k. 8Cbsi/48/2005-296 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „súd prvej inštancie“) vo svojom, v poradí treťom, rozsudku zo dňa 17. júna 2011, č. k. 8Cbsi/48/2005-296 rozhodol tak, že žalobu žalobcu zamietol a žalovanému nepriznal náhradu trov konania.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplynulo, že súd prvej inštancie svojím skorším rozhodnutím (druhým v poradí) č. k. 8Cbsi/48/2005-180 zo dňa 6.4.2010, žalobu žalobcu zamietol z dôvodu nepreukázania oprávnenosti žalobcovho nároku prihláseného v konkurznom konaní. Toto rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo Najvyšším súdom Slovenskej republiky č. k. 1Obo/72/2010-227 zo dňa 3.8.2010, ako súdom odvolacím, zrušené a vrátené súdu prvej inštancie na ďalšie konanie z dôvodu nedostatočného zistenia skutkového stavu.

3. V novom rozhodnutí súd prvej inštancie uviedol, že uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 6K/30/1999-63 zo dňa 31.3.1999 bol na majetok PD Agrokombinát Lehnice vyhlásený konkurz.

Žalobca si prihláškou uplatnil pohľadávku voči úpadcovi nasledovne:

1/ sumu 508.658,- Sk s úrokom z omeškania a trovy konania vo výške 13.965,02 Sk na základe žaloby zo dňa 18. októbra 1990 - konanie vedené na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 5C/177/90,

2/ sumu 46.985,- Sk s úrokom z omeškania a trovy konania vo výške 8.471,50 Sk, alternatívne 910 kg kryštálového cukru, 35 l bieleho vína, 87 q kukurice a 19 q jačmeňa - nárok uplatnený v konaní vedenom na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 9C/61/1994 a

3/ sumu 1 424,32 Sk s úrokom z omeškania a trovy konania vo výške 1 573,20 Sk na základe rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda zo dňa 18. septembra 1995, sp. zn. 6C/13/1992, dopĺňacieho rozsudku 24. apríla 1997, sp. zn. 6C/13/1992 a opravného uznesenia zo 17. júna 1997, sp. zn. 6C/13/1992, ktoré nadobudli právoplatnosť dňa 7. júla 1997.

Svoju pohľadávku žiadal žalobca zaradiť do 1. triedy pre rozvrh.

4. Súd prvej inštancie uviedol, že žalovaný uznal pohľadávku žalobcu vo výške 4.184 Sk a zaradil ju do 4. triedy pre rozvrh. Pohľadávku vo výške 576.893,04 Sk v 1. triede žalovaný poprel z dôvodu, že suma je v rozpore s opravným uznesením v konaní sp. zn. 6C/13/1992. Pokiaľ ide o pohľadávku uvedenú v bode 2/, táto nebola uznaná pre neexistenciu dôkazu, podľa ktorého by úpadca žalobcovi vydanie naturálií priznal.

5. K pohľadávke žalobcu vo výške 508.658,- Sk s úrokom z omeškania (ako nároku na náhradu mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru) súd prvej inštancie uviedol, že v konaní bolo preukázané, že žalobca bol od 15. februára 1991 do 31. decembra 1991 a od 1. januára 1993 do 31. decembra 1993 v pracovnom pomere v Ústave experimentálnej a veterinárnej medicíny, od 1. januára 1994 do 30. novembra 1995 bol v pracovnom pomere vo Výskumnom ústave veterinárnej medicíny a od 1. decembra 1995 do 30. novembra 2001 bol zamestnaný na Prírodovedeckej fakulte UPJŠ. Listy žalobcu z 9. decembra 1991, z 18. septembra 1992, z 3. októbra 1992 a z 28. marca 1993, ktorými žiadal úpadcu o pridelenie práce na pôvodnom pracovisku, vyhodnotil súd prvej inštancie ako účelové. Úpadca nemohol žalobcu prijať na jeho pôvodné miesto pre jeho zrušenie z dôvodu organizačných zmien v družstve, pričom túto skutočnosť úpadca žalobcovi oznámil. Podľa súdu prvej inštancie si úpadca splnil zákonnú povinnosť, keď žalobcovi ponúkol miesto farmára živočíšnej výroby, na ktoré žalobca nenastúpil.

6. Žalobca listom z 26. decembra 1995 z dôvodu zrušenia jeho pracovného miesta požiadal družstvo o zrušenie členstva dohodou k 31. decembru 1995. Zrušenie členstva i pracovného pomeru v družstve dohodou k 30. júnu 1996 žiadal žalobca aj listom z 25. júna 1996. Na základe uvedeného bolo podľa súdu prvej inštancie nesporné, že žalobca nemal záujem zotrvať v pracovnom pomere u úpadcu. Súd prvej inštancie ohľadom tvrdenia žalovaného, že žalobca sám požiadal o skončenie pracovného pomeru, čo úpadca akceptoval listom zo dňa 12.7.1996, uviedol, že zo strany žalobcu neboli splnené predpoklady pre ukončenie pracovného pomeru dohodou, resp. iným zákonným spôsobom. Zo žalobcových listov (zo dňa 26.12.1995, 25.6.1996 a 11.7.1996) vyplynulo, že žalobca bol ochotný ukončiť pracovný pomer s úpadcom dohodou k určitému dňu. Taktiež z listu zo dňa 12.7.1996 úpadca určil len termín, ku ktorému je ochotný uzavrieť so žalobcom dohodu o ukončení členského a pracovného pomeru. Súd prvej inštancie uzavrel, že v konaní nebolo preukázané, že k dohode o skončení pracovného pomeru došlo.

7. Ďalej súd prvej inštancie konštatoval, že v konaní vedenom na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 5C/177/90 bolo rozhodované o povinnosti zaplatiť žalobcovi úpadcom náhradu mzdy z neplatného vylúčenia z družstva. Súd prvej inštancie mal za to, že zo strany žalobcu nie sú splnené podmienky na priznanie nároku uplatneného v žalobe pod sp. zn. 5C/177/90, pretože žalobca sa ku dňu 15.2.1991 zamestnal a sám požiadal o skončenie členského a pracovného pomeru, čo úpadca akceptoval listom zo dňa 12.7.1996 a rovnako neboli splnené ani podmienky uvedené v ustanovení § 61 ods. 2 Zákonníka práce.

8. Nárok žalobcu na zaplatenie sumy 46.985,- Sk s príslušenstvom, alternatívne na vydanie 910 kg kryštálového cukru, 35 l bieleho vína, 87 q kukurice a 19 q jačmeňa vyhodnotil súd prvej inštancie ako právne neopodstatnený. Žalobca v priebehu konania žiadnym spôsobom nepreukázal opodstatnenosť svojho nároku, čo bolo jeho povinnosťou v zmysle ustanovenia § 120 ods. 1 OSP a podľa ustanovenia § 20 ZKV. Ako neopodstatnený vyhodnotil súd prvej inštancie aj nárok žalobcu uvedený v prihláške pod

bodom 3/ s poukazom na ustanovenie § 45 ods. 2 ZKV.

9. Na záver súd prvej inštancie uviedol, že žalobca počas celého konania neprodukoval žiaden dôkaz preukazujúci oprávnenosť jeho pohľadávky a odvolával sa iba na prebiehajúce konania na Okresnom súde Dunajská Streda. Po tom, ako si súd prvej inštancie zaobstaral rozhodnutia súdu a súdny spis sp. zn. 5C/177/90, dospel k záveru, že žalobca svoj nárok neosvedčil.

10. Voči tomuto rozhodnutiu podal žalobca odvolanie, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 22. novembra 2011, č. k. 1Obo/55/2011-321 tak, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že sa v celom rozsahu stotožnil so závermi súdu prvej inštancie. K odvolacím námietkam žalobcu uviedol, že pokiaľ sa súd prvej inštancie odvolával na dôkazy z konania vedeného na súde prvej inštancie pod sp. zn. 8Cbi/6/2009, jedná sa o spor medzi tými istými sporovými stranami, čo znamená, že je s uvedenými dôkazmi oboznámený.

11. Odvolací súd skonštatoval, že súd prvej inštancie rozhodol o celom nároku žalobcu s uvedením, že keď nie je pohľadávka, nie je ani jej poradie. Žalobca nevzal do úvahy, že úpadca musel mať na zabezpečenie svojho fungovania príjem a musel preto aj hospodáriť, pričom si nemohol dovoliť zachovať pracovné miesto a platiť pracovníka len kvôli tomu, aby tomuto pracovníkovi umožnil externú aspirantúru, keď toto pracovné miesto bolo nehospodárne, čo je pri posudzovaní veci rozhodujúce.

12. Odvolací súd sa nestotožnil s názorom žalobcu, podľa ktorého mal súd prvej inštancie dostatok dôkazov v súdnych konaniach, ktoré označil ich spisovými značkami, a ktoré mal použiť. Súd pri vykonávaní dokazovania vychádza z ustanovenia § 1, § 120 ods. 1 a § 132 OSP. Z uvedených zákonných ustanovení vyplýva, že súd vychádza z tvrdení žalobcu i žalovaného a nimi označených dôkazov, pričom súd určí rozsah a mieru, v ktorej sa dokazovanie vykoná, pričom nie je povinný vykonať všetky navrhnuté dôkazy s tým, že súd má vykonať len tie dôkazy, ktoré podľa jeho uváženia vedú k spravodlivému rozhodnutiu.

13. Na dovolanie žalobcu Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 35 CSP) rozhodnutím č. k. 2OboV/4/2017-431 zo dňa 28. júna 2017, rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

14. V odôvodnení rozhodnutia dovolací súd uviedol, že súd prvej inštancie svojím postupom (žiadosťou o doloženie listinných dôkazov - výpočet priemerného mesačného zárobku zamestnancov úpadcu za roky 1991 až 1999, mzdové listy žalobcu od 28. septembra 1990 do dňa vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu, pracovnú zmluvu žalobcu u úpadcu) vyvolal u žalobcu isté očakávania, že uvedené dôkazy súd vykoná a vyvodí z nich záver o dôvodnosti alebo nedôvodnosti ním uplatneného nároku, súd prvej inštancie uvedené dôkazy nevykonal, pričom v jeho odôvodnení absentuje aj dôvod ich nevykonania. Ak krajský súd nárok žalobcu mienil posúdiť inak, mal svoj odklon náležite odôvodniť tak, aby jeho postup predchádzajúci vydaniu rozsudku, ako i rozhodnutie, nevzbudovali u žalobcu pochybnosti týkajúce sa jeho vecnej, ako i právnej správnosti. Uvedené pochybenie súdu prvej inštancie neodstránil ani odvolací súd svojím rozhodnutím č. k. 1Obo/55/2011-321, čím podľa dovolacieho súdu došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces.

15. Ďalej ako opodstatnenú vyhodnotil dovolací súd aj námietku žalobcu, týkajúcu sa použitia dôkazov z konania vedeného na súde prvej inštancie pod sp. zn. 8Cbi/6/2009. Súd prvej inštancie v rozsudku uviedol, že pri rozhodovaní použil dôkazy z konania vedeného na súde prvej inštancie pod sp. zn. 8Cbi/6/2009. Dovolací súd uviedol, že právna úprava účinná v čase rozhodovania súdu prvej inštancie umožňovala súdu vykonať aj iné dôkazy, než dôkazy navrhnuté stranami za predpokladu, ak ich vykonanie bolo nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci (§ 120 ods. 1 posledná veta OSP). Pri vykonaní takýchto „stranami nenavrhnutých“ dôkazov musel byť dodržaný procesný postup v zmysle ustanovenia § 122 ods. 1 OSP, a to, že museli byť vykonané na pojednávaní. Zo zápisnice o pojednávaní zo dňa 17. júna 2011 mal dovolací súd za preukázané, že súd prvej inštancie neoboznámil strany s listinnými dôkazmi zo súdneho spisu vedeného pod sp. zn. 8Cbi/6/2009, resp. s ich obsahom, pričom sa

na ne v rozsudku zo 17. júna 2011, č. k. 8Cbsi/48/2005-296 odvolával, teda neboli vykonané v súlade so zákonom. Daným postupom súd prvej inštancie znemožnil žalobcovi, aby bol prítomný pri dokazovaní, aby sa mohol vyjadriť k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom. Toto pochybenie neodstránil ani odvolací súd, ktorý skonštatoval, že v konaní vedenom pod sp. zn. 8Cbi/6/2009 ide o spor medzi tými istými stranami, v ktorom žalobcu zastupuje ten istý právny zástupca, čo podľa odvolacieho súdu znamenalo, že je s uvedenými dôkazmi veľmi dobre oboznámený. Dovolací súd uviedol, že uvedeným konštatovaním zaťažil odvolací súd konanie vadou zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ OSP.

16. Za dôvodnú vyhodnotil dovolací súd aj námietku dovolateľa, že mu pred rozhodnutím odvolacieho súdu nebolo doručené vyjadrenie žalovaného k jeho odvolaniu voči rozsudku súdu prvej inštancie. Žalobca nemal možnosť oboznámiť sa s týmto vyjadrením a v konaní pred odvolacím súdom bol vytvorený faktický stav nerovnosti v neprospech žalobcu, nakoľko na rozdiel od protistrany nemal prístup k všetkým informáciám obsiahnutým v súdnom spise, z ktorých vychádzal odvolací súd pri svojom rozhodovaní. Zároveň pre záver, že došlo k porušeniu princípu rovnosti zbraní ako jedného základných princíпов práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie, je významná aj tá skutočnosť, že odvolací súd neodmietol odvolanie žalobcu, ale vecne o ňom rozhodol.

17. Nakoľko podľa dovolacieho súdu v konaní pred odvolacím súdom došlo k vadám zmätočnosti uvedeným v ustanovení § 237 písm. f/ OSP, dovolací súd žalobcom napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

18. Po zrušení dovolaní napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, odvolací súd, viazaný právnym názorom vysloveným v zrušujúcom uznesení dovolacím súdom, opätovne prejednal odvolanie žalobcu.

19. Z obsahu spisu vyplýva, že voči rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Cbsi/48/2005-296 zo dňa 17.6.2011 podal včas odvolanie ako právny zástupca žalobcu, tak aj žalobca samotný, pričom ich obsah si neodporuje, obe sú podané včas a obsah odvolania žalobcu je doplnením odvolania podaného právnym zástupcom o podrobnosti týkajúce sa jednotlivých vznesených nárokov. Odvolací súd vyhodnotil tieto podania ako jedno odvolanie jedného účastníka konania, keďže ide o procesný nástroj toho istého subjektu vnútorne nerozporný a podaný oprávnenými osobami v zákonnej lehote, keď právny zástupca koná v mene žalobcu samotného, teda ide o jeho podanie. Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie žalobca navrhoval zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

20. Právny zástupca žalobcu podané odvolanie odôvodnil tým, že súd prvej inštancie nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav (§ 221 písm. h/ OSP), konanie má inú vadu, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 205 ods. 2 písm. b/ OSP), súd prvej inštancie neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 205 ods. 2 písm. c/ OSP), súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 205 ods. 2 písm. d/ OSP) a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f/ OSP).

21. Právny zástupca žalobcu namietal, že tvrdenie súdu prvej inštancie, že žalobca v priebehu konania uplatnený nárok na náhradu mzdy nešpecifikoval nie je pravdivá, čo vyplývalo aj zo spisu vedeného na Okresnom súde v Dunajskej Strede pod sp. zn. 5C/177/90, z ktorého vyplýva, že výšku náhrady mzdy za ušlú mzdu si žalobca uplatnil podaním zo dňa 25.5.1998 vo výške 508.658,- Sk. Na túto skutočnosť poukázal žalobca aj listom zo dňa 17.3.2009.

22. Ďalej namietal, že súd prvej inštancie sa vo svojom rozhodnutí odvolával na dôkazy v konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave sp. zn. 8Cbi/6/2009 bez toho, aby o tom upovedomil žalobcu, tak, aby sa žalobca mohol s obsahom tohto spisu oboznámiť. Mal za to, že uvedením dôkazu, na základe ktorého došlo k zamietnutiu žaloby z iného spisu bez jeho pripojenia predstavuje podstatné porušenie procesných práv žalobcu, čím malo dôjsť k odňatiu práva vedieť o všetkých dôkazoch, ktoré súd v

konaní vykoná a možnosť sa k nim vyjadriť, vzhľadom na to, že žalobcovi nebolo známe, že súd takéto dôkazy vykoná.

23. Poukázal na skutočnosť, že súd prvej inštancie sa nezaoberal nárokom žalobcu na náhradu škody zo dňa 12.7.1996, kedy malo dôjsť ku skončeniu žalobcovho členského a pracovného pomeru a z rozhodnutia nevyplýva skutočnosť, prečo sa touto námietkou súd v odôvodnení rozhodnutia nezaoberal tak, ako bol uplatnený v konaní sp. zn. 5C/177/90, pričom v tomto konaní už bol vyslovený záväzný právny názor odvolacieho súdu.

24. Podľa odvolateľa je odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie zmätočné, nepreskúmateľné vzhľadom na to, že chýbajú skutočnosti, ktoré odôvodňujú záver súdu o tom, z akého dôvodu rozhodol žalobu zamietnuť a to presvedčivo, nespochybniteľne uvedením dôkazov, ktoré boli vykonané. Odvolateľ má za to, že súd prvej inštancie nedostatočne zistil skutkový stav a z takto zisteného skutkového stavu vyvodil nesprávne právne závery. Napadnutý rozsudok je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov.

25. Rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za nepreskúmateľné a nepresvedčivé, taktiež má za to, že odôvodnenie rozhodnutia neobsahuje dostatok dôvodov a uvedené dôvody nie sú zrozumiteľné. Podľa odvolateľa z odôvodnenia chýba právne hodnotenie súdom prvej inštancie zisteného skutkového stavu, nie je v ňom uvedené vyhodnotenie skutočnosti, že dňa 28.9.1990 bol neplatne vylúčený z členského, resp. pracovného pomeru v družstve.

26. Ďalej uviedol, že súd prvej inštancie mu neuložil, aby upresnil svoj návrh - za aké obdobie sa domáha náhrady mzdy, v akej výške a na akom skutkovom a právnom základe. Poukázal na to, že vo vyjadrení zo dňa 20.1.2010 pri určení výšky pohľadávky žalobca opätovne poukazoval na súvisiace dôkazy a navrhol taktiež doplniť dokazovanie ohľadom zistenia priemerného resp. pravdepodobného zárobku žalobcu u úpadcu od správcu konkurznej podstaty, rovnako na pojednávaní konanom dňa 21.1.2011 navrhol, aby tieto dôkazy zabezpečil súd. Súd prvej inštancie navrhované dôkazy nevykonala a ich nevykonanie ani neodôvodnil, avšak uznesením zo dňa 21.1.2011 vyzval žalobcu, aby v lehote 60 dní doručil súdu dôkazy týkajúce sa mzdy žalobcu. Žalobca požadované dôkazy listom zo dňa 22.3.2011 doručil súdu prvej inštancie a svoju povinnosť splnil. Rozhodnutie súdu prvej inštancie je tak prekvapivé najmä z dôvodu, že hoci mu predmetným uznesením uložil doručiť konkrétne doklady ako dôkazy, tieto napokon nevykonala a ani nehodnotila.

27. Za nedostatok odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ považuje aj to, že právoplatné rozhodnutia súdov (rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. 5C/177/90 zo dňa 8.6.1994, uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 19Co/46/95 zo dňa 16.5.1995), súd prvej inštancie ako dôkazy nevykonala a ani ich nehodnotila.

28. Odvolateľ považuje rozhodnutie súdu prvej inštancie za nepresvedčivé a nepreskúmateľné aj z dôvodu, že sa súd nevyjadril k určení pravosti a k určení poradiu žalobcovej pohľadávky, ktorú si uplatnil v konaní, nakoľko správca konkurznej podstaty ju zaradil do iného poradia, ako bola uplatnená v prihláške.

29. Odvolateľ namietal aj skutočnosť, že súd prvej inštancie sa nezaoberal jeho vyjadrením zo dňa 27.4.2009, nevykonala navrhnuté dôkazy a ich nevykonanie neodôvodnila a rozhodnutie súdu prvej inštancie je prekvapivé.

30. K podanému odvolaniu žalobcu sa písomne vyjadril žalovaný, kde uviedol, že sa s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 17.6.2011 stotožňuje a považuje ho za vecne správny, pretože súd preskúmal všetky predložené dôkazy a vec správne právne posúdila. Žalovaný zotrváva na svojich skorších vyjadreniach a považuje odvolateľove tvrdenia, že sa zaujímal o prácu u úpadcu, za účelové, pretože vedel o zrušení jeho miesta z organizačných dôvodov. Žalovaný uviedol, že odvolanie žalobcu považuje za nedôvodné a navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil.

31. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (ďalej aj „odvolací súd“) [§ 470 ods. 1, 4 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)], po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP) oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je možné podať odvolanie, bez nariadenia pojednávania, viazaný rozsahom odvolania, odvolacími dôvodmi a zisteným skutkovým stavom súdom prvej inštancie (§ 379, § 380 ods. 1, § 383 CSP), prejednal odvolanie a dospel k záveru, že toto je dôvodné.

32. Odvolanie bolo podané pred 01.07.2016, t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), odvolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 CSP, na základe ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní predtým, než nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

33. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým súd zamietol návrh, ktorým sa žalobca domáhal určenia, že jeho nárok prihlásený v konkurznom konaní prihláškou, vedený vo veriteľskom zväzku č. 932, je po práve. Základnou odvolacou námietkou odvolateľa je, že súd pri rozhodovaní vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci a súd neúplne zistil skutkový stav veci, pretože sa nezaoberal navrhnutými dôkazmi, potrebnými na zistenie rozhodujúcich skutočností, čím sa rozhodnutie súdu prvej inštancie z dôvodu jeho nezrozumiteľnosti stalo nepreskúmateľným a tiež prekvapivým.

34. Požiadavka, aby rozhodnutie bolo riadne odôvodnené, patrí medzi základné atribúty spravodlivého procesu. Za nedostatočne zdôvodnený rozsudok možno považovať rozsudok, kde dôvody úplne alebo čiastočne absentujú, alebo kde je extrémny nesúlad medzi právnymi závermi súdu a jeho skutkovými zisteniami, prípadne, kde právne závery zo skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii nevyplývajú, alebo zistenia sú uvedené len všeobecne, súhrnne bez špecifikácie jednotlivých dôkazov, z ktorých mali byť tieto zistenia vyvedené. Aby sa nedostatok dôvodov dal posúdiť ako porušenie spravodlivého súdneho procesu, ktoré je neakceptovateľné a stane sa dôvodom pre zrušenie rozhodnutia, musí dosiahnuť určitú intenzitu, ktorá odôvodní záver, že celé konanie sa nejaví ako spravodlivé.

35. Nárok uplatnený v tomto konaní, t. j. predmet konania v zmysle rozsahu toho, čo je súd povinný riešiť, je definovaný pohľadávkou uplatnenou žalobcom v konkurznom konaní v rozsahu, v akom ju poprel správca konkurznej podstaty. Žalobca v žalobnom návrhu žalobným petitom žiada určiť, že - cit. odvolacieho súdu - „môj nárok je opodstatnený a žalovaný je povinný uznať moje požiadavky v celkovej sume 581.077,04 Sk I. triede“.

36. Na prieskumnom pojednávaní si žalobca uplatnil pohľadávku spolu vo výške 581.077,04 Sk v I. triede a svoj nárok označil ako pohľadávky
1/ 508.658,- Sk s úrokom z omeškania na základe žaloby zo dňa 18. októbra 1990 a trovy konania vo výške 13.965,02 Sk; spor sa prejednáva na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 5C/177/1990.
2/ 46.985,- Sk s úrokom z omeškania, alternatívne 910 kg kryštálového cukru, 35 l bieleho vína, 87 q kukurice a 19 q jačmeňa a trovy konania vo výške 8.471,50 Sk; nárok je prejednávaný na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 9C/61/1994.
3/ 1 424,32 Sk s úrokom z omeškania a trovy konania vo výške 1 573,20 Sk; na základe rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda zo dňa 18. septembra 1995, sp. zn. 6C/13/1992, doplniaceho rozsudku 24. apríla 1997, sp. zn. 6C/13/1992 a opravného uznesenia zo 17. júna 1997, sp. zn. 6C/13/1992, ktoré nadobudli právoplatnosť dňa 7. júla 1997.
Svoju pohľadávku žiadal žalobca zaradiť do 1. triedy pre rozvrh.

37. Správca poprel celú uplatnenú pohľadávku okrem sumy vo výške 4.362,70 Sk, ktorú zaradil do IV. triedy.

38. Z obsahu popieracieho prejavu a uplatnenej pohľadávky v preskúmanom konaní je zjavné, že vo vzťahu k pohľadávke vo výške 4.362,70 Sk je predmetom konania jej zaradenie v IV. triede (pričom však z obsahu výzvy na č. 1. spisu 96 vyplýva, že správca uznal na prieskumnom pojednávaní len sumu

vo výške 4.184,- Sk, hoci vo všetkých svojich podaniach uznáva sumu 4.362,70 Sk). Vo zvyšku vo výške 576.893,04 Sk je predmetom konania určenie pravosti a výšky pohľadávky, keďže túto správca poprel ako celok. Uvedený dôvod popretia z dôvodu že „suma je v rozpore s opravným uznesením 6C 13/92“ je potrebné vykladať tak, že ide o popretie existencie pohľadávky ako takej, keďže jej nezodpovedá výrok doloženého právoplatného rozhodnutia v konaní a iné rozhodnutie predložené nebolo, a ani iné právoplatné rozhodnutia vo veci uplatnených pohľadávok vydané neboli.

39. Keďže správca poprel existenciu uplatnenej pohľadávky ako takej v celej uvedenej výške, z obsahu žalobného návrhu vyplýva, že žalobca si túto uplatňuje v incidenčnom konaní ako pohľadávku, ktorej pravosť žiada určiť vo výške 576.893,04 Sk so zaradením v I. triede uspokojovania veriteľov a vo výške čo do zvyšku žiada určiť poradie v I. triede.

40. Zo žalobného petitu je jednoznačné, že žalobca si v incidenčnej žalobe neuplatnil žiaden nárok spočívajúci v príslušenstve pohľadávky, t. j. úrokoch z omeškania.

41. Zo žalobného návrhu, ktorým je incidenčné konanie limitované čo do obsahu a rozsahu, je ďalej jednoznačné, že predmetom konania môžu byť len nároky v ňom vznesené a je výlučne na žalobcovi, akými dôkaznými prostriedkami ich existenciu a opodstatnenosť osvedčí. Súd v konaní nemôže nahrádzať pasivitu dominus litis, ktorý je povinný na podporu svojich tvrdení poskytnúť aj potrebné dôkazy, alebo navrhnúť vykonanie takých dôkazov, ktoré sám k dispozícii nemá. Dôkazom nie je odkaz na prebiehajúce (momentálne prerušené) konanie, je potrebné presne označiť to, aký dôkaz, napríklad v danom spise sa nachádzajúci, má byť vykonaný, a aké tvrdenie ním chce žalobca podporiť, keďže navrhované dokazovanie zároveň musí spĺňať kritériá racionality, hospodárnosti a efektivity súdneho konania.

K nároku vo vzťahu k pohľadávke vo výške 522.623,02 Sk

42. Pohľadávka spolu vo výške 522.623,02 Sk/17.347,91 eur (v konkurznej prihláške špecifikovaná ako suma „508.658,- Sk s úrokom z omeškania plus trovy konania 13.965,02 Sk“) má zodpovedať nároku uplatnenému v konaní sp. zn. 5 C 177/90. Tento nárok si žalobca uplatnil vždy len odkazom na prerušené konanie a dokazovanie v ňom vykonané, pričom však v zmysle rozhodnutia odvolacieho súdu (uznesenie Najvyššieho súdu SR v tomto konaní č. k. 1 Obo 72/2010 - 227 zo dňa 3.8.2010) a dovolacieho súdu je potrebné vykonať dokazovanie či už pripojením predmetného spisu a zopakovaním dokazovania v ňom vykonaného, alebo vykonaním dokazovania podľa vlastnej úvahy súdu podľa navrhovaných dôkazov v tomto konaní. Samotné vymedzenie tejto pohľadávky určitým spôsobom bolo žalobcom učené v tomto konaní až podaním z 26.3.2009 na č. I. spisu 139, kedy ho vyslovene definoval ako nárok na náhradu ušlej mzdy podľa § 61 ZP. Z uvedeného podania zároveň vyplýva, že po rozhodnutí o neplatnosti vylúčenia z družstva už žalobca v pôvodnom zaradení nepracoval a sám požiadal o ukončenie pracovného a členského pomeru v družstve ku dňu 31.12.1996.

43. V súvislosti s uplatneným nárokom, keďže ide o žalobu incidenčnú, kedy uplatnený nárok nesúvisí s otázkou momentu ukončenia pracovného pomeru, ale s ustálením obdobia, kedy je spravodlivé, aby bola žalobcovi priznaná náhrada podľa citovaného ustanovenia, je teda potrebné vyriešiť, za aké obdobie mu táto náhrada má byť súdom priznaná. Ide o nárok, ktorého výška je principiálne konštituovaná rozhodnutím súdu, a to v rámci časového obdobia, kedy je zjavné, že žalobca mal záujem o prácu u zamestnávateľa. Podstatným prvkom je zároveň vznesenie žiadosti zamestnávateľa o moderáciu podľa § 61 ods. 2 ZP, ktorú súd musí zohľadniť.

44. Odvolací súd v súvislosti s podaním žalobcu zo dňa 17.3.2009 na č. I. spisu 135 uvádza, že hoci žalobca odkázal aj na ust. § 130 ZP, vôbec neurčil, aká časť jeho pohľadávky má zodpovedať sume uplatnenej ako náhrada mzdy pri prekážke na strane zamestnávateľa a ani nedoložil dôkazmi, ako sa v čase, kedy takáto prekážka mala trvať, u zamestnávateľa dožadoval zamestnávania, či sa v relevantnom čase (t. j. po právoplatnosti rozhodnutia o neplatnom ukončení členstva) skutočne o prácu uchádzal a čím bol daný dôvod prekážky na strane zamestnávateľa. Z rozhodnutia odvolacieho súdu v rámci

prerušeného konania sp. zn. 5 C 177/90 (rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 7 Co 368/92, na č. 1. spisu 268) vyplýva aplikácia uvedeného ustanovenia len vo vzťahu k nárokom vzneseným s určením, že žalobca nemal neospravedlnenú absenciu v práci dňa 13.8.1990, a nie vo vzťahu k inému obdobiu. Z obsahu žalobného návrhu tak nemožno abstrahovať, že sa žalobca domáha v incidenčnom konaní aj nároku podľa ust. § 130 ZP.

45. Podľa ustanovenia § 61 ods. 2 zákona č. 65/1965 Zb. Zákonník práce, platný v znení relevantnom k posudzovaniu nárokov na náhradu mzdy z neplatne ukončeného pracovného pomeru (ďalej len ZP), ak celkový čas, za ktorý by sa mala zamestnancovi poskytnúť náhrada mzdy, presahuje šesť mesiacov, môže súd na žiadosť zamestnávateľa jeho povinnosť nahradiť mzdu za ďalší čas primerane znížiť, prípadne náhradu mzdy zamestnancovi vôbec nepriznať; súd pri svojom rozhodovaní prihliadne najmä na to, či zamestnanec bol medzitým inde zamestnaný, akú prácu tam vykonával a aký zárobok dosiahol alebo z akého dôvodu sa do práce nezapojil.

46. Podľa ust. § 251 ods. 1 zákona č. 311/2001 Z. z. zákonník práce (nahrádzajúci zákon č. 65/1965 Zb.), sa týmto zákonom spravujú aj pracovnoprávne vzťahy, ktoré vznikli pred 1. aprílom 2002, ak nie je ďalej ustanovené inak. Nároky, ktoré z nich vznikli, a právne úkony urobené pred 1. aprílom 2002, sa posudzujú podľa doterajších predpisov. Na riešeny vzťah sa teda musia aplikovať ustanovenia zákona č. 65/1965 Zb., pričom tento sa v danej veci podporne použije v zmysle odkazu obsiahnutého v ust. § 35 ods. 4 v spojení s ust. § 57 ods. 1 zákona č. 162/1990 Zb. o poľnohospodárskom družstevníctve (ďalej ZoPD), ktorý je pre tento vzťah primárne záväznou právnou normou.

47. Podľa § 33 ods. 2 ZoPD pri vyslovení neplatnosti zániku členstva podľa odseku 1 vzniká poškodenému právo na náhradu spôsobenej škody. Právoplatne bolo o neplatnosti zániku členstva žalobcu vylúčením zo dňa 28.9.1990 z družstva Agrokombinát PD Lehnice rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu v Dunajskej Strede č. k. 5C/177/90 - 110 zo 6.8.1992 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 7 Co 368/92 - 127 z 25.3.1993 (v spise na č. 1. 268). Následne, po zrušení rozsudku prvoinštančného súdu v časti náhrady mzdy, rozhodol Okresný súd v Dunajskej Strede rozsudkom č. k. 5C/177/90 - 110 zo 6.8.1992, ktorý však doposiaľ nenadobudol právoplatnosť vzhľadom na prerušenie konania ex lege z dôvodu konkurzu. V zrušujúcom rozhodnutí čo do výpočtu náhrady škody podľa § 35 ods. 4 ZoPD odvolací súd výslovne uvádza právny názor, ktorým mal byť viazaný súd prvej inštancie a od ktorého nie je dôvod odkloniť sa aj v prebiehajúcom incidenčnom konaní, že táto náhrada má zodpovedať spôsobom jej určenia analogickému použitiu ust. § 61 ods. 1 a 2 ZP. Pri posúdení nároku na náhradu mzdy z neplatného prevedenia žalobcu na inú prácu, je potrebné aplikovať ust. § 130 ZP účinného v čase existencie prekážky a strane zamestnávateľa. Za účelom ustálenia výšky takejto náhrady si súd prvej inštancie mal zabezpečiť dôkazy, čo však v konečnom dôsledku vzhľadom na pokračovanie v tomto konaní v rámci prebiehajúceho incidenčného konania musí urobiť súd vec prejednávajúci v rámci popretia predmetnej pohľadávky.

48. Ustanovenie § 61 ods. 2 ZP sa podľa staršej judikatúry, aplikovateľnej na danú vec s ohľadom na posudzovanie podmienok a predpokladov moderácie súdu za relevantné obdobie od oznámenia žalobcu, že trvá na zamestnávaní v pôvodnom zaradení, interpretuje tak, že súd môže znížiť alebo nepriznať náhradu mzdy v prípade neplatného skončenia pracovného pomeru len za obdobie, ktoré presahuje 6 mesiacov a len na základe žiadosti zamestnávateľa. Základnými kritériami pri znížení alebo nepriznaní náhrady mzdy v prípade neplatného skončenia pracovného pomeru sú, najmä, či mal zamestnanec u iného zamestnávateľa v zásade rovnocenné alebo výhodnejšie podmienky, rovnako to platí aj v prípade podnikania. Zohľadnenie kritéria zamestnania u iného zamestnávateľa však musí byť riadne odôvodnené a k moderácii náhrady súdom možno pristúpiť až pre obdobie po uplynutí šiestich mesiacov (teda prípadné nepriznanie náhrady je možné v odôvodnených prípadoch až po uplynutí uvedeného časového obdobia).

49. Z judikátu sp. zn. 4 Cz 24/1982 (v danom období rešpektovaného a aplikovateľného) vyplýva, že podľa ustanovenia § 61 ods. 2 ZP ak celkový čas, za ktorý by sa mala pracovníkovi poskytnúť náhrada mzdy, presahuje šesť mesiacov, môže súd na žiadosť organizácie jej povinnosť nahradiť mzdu za ďalší

čas priemerne znížiť, prípadne náhradu mzdy pracovníkovi vôbec nepriznať; súd pri svojom rozhodovaní prihliadne najmä na to, či pracovník bol medzitým inde zamestnaný, akú prácu tam vykonával a aký zárobok dosiahol alebo z akého dôvodu sa do práce nezapojil. Podmienkou zníženia, prípadne nepriznania náhrady podľa citovaného zákonného ustanovenia, je v občianskom súdnom konaní uplatnenie nároku organizáciou na zníženie, prípadne nepriznanie náhrady mzdy za čas dlhší ako šesť mesiacov. Bez takejto žiadosti organizácie, ktorá je z procesného hľadiska obranou proti žalobnému nároku pracovníka, nemôže súd povinnosť organizácie k náhrade mzdy sám od seba znížiť, prípadne ju za čas dlhší ako šesť mesiacov nepriznať. Inak zásadne možno nárok na zníženie, prípadne nepriznanie mzdy urobiť aj v konaní pred odvolacím súdom.

50. S poukazom na rozhodnutie dovolacieho súdu v bode č. 24 a 26 odvolací súd uzavrel, že pri zachovaní zásady dvojinstančnosti konania aj čo do zachovania zásady rovnosti zbraní, musí k takto ustálenej právnej otázke, ktorá doposiaľ nebola predmetom úvah odvolacieho ani prvoinstančného súdu, vykonať dokazovanie súd prvej inštancie. Tento záver vyplýva aj zo skutočnosti, že žalobca reagoval na výzvu súdu prvej inštancie, pričom dôkazy, ktoré na jej základe tento v konaní doložil, súd prvej inštancie nevykonával a ani sa k ich nevykonaniu vo svojom rozhodnutí nevyjadril, čo bolo základom záveru o prekvapivosti jeho rozhodnutia dovolacím súdom (bod č. 28 dovolacieho rozhodnutia).

K nároku vo výške 46.985, Sk/1.559,62 eur

51. Tento nárok doposiaľ nebol v konaní nijako bližšie žalobcom špecifikovaný, nekvalifikoval ho ani právnymi ani skutkovými dôvodmi, odkazuje len na konanie sp. zn. 9 C 61/94, pričom žalobca k tomuto nároku žiadne dokazovanie nenavrhol. Znova, s poukazom na predchádzajúce zrušujúce rozhodnutia (č. k. 1 Obo 160, 161/2007 - 129 zo dňa 5.10.2008, č. k. 1 Obo 72/2010 - 227 zo dňa 3.8.2010, ktorých závery a právne posúdenie konajúci súd v rozpore s § 226 OSP dôsledne nerešpektoval), je potrebné zistiť, v čom má tento nárok spočívať a aké dôkazy boli doposiaľ vykonané, resp. či z právnej stránky má tento nárok opodstatnenie. Tu odvolací súd opätovne zdôrazňuje povinnosť aktívneho uplatňovania práva s odkazom na bod 41 tohto rozhodnutia.

Zaradenie uznanej pohľadávky vo výške 4.362,70 Sk/144,82 eur

52. Čo sa týka nároku spočívajúcom v uznanej pohľadávke vo výške 4.362,70 Sk/144,82 eur, je predmetom konania jej zaradenie do príslušnej triedy, ako aj to, že popretá bola len do výšky 4.184,- Sk (č. l. spisu 65), teda rozdiel vo výške 178,7 Sk/5,93 eur musí byť tiež predmetom rozhodovania o určení pravosti a výšky uplatnenej pohľadávky. V časti 4.184,- Sk musí tiež súd prvej inštancie posúdiť, či má byť táto správcom uznaná pohľadávka zaradená do 4. triedy, ako ju zaradil správca, alebo do 1. triedy, ako to uplatnil a následne sa aj žalobou domáhal žalobca. Táto skutočnosť doposiaľ v konaní vôbec nebola vyhodnotená a v tejto časti ani súd doposiaľ nerozhodol.

53. Napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie vzhľadom na uvedené nedostatky čo do vykonaného dokazovania, tak do odôvodnenia rozhodnutia, je nepreskúmateľné z vyššie uvedených dôvodov, keďže neobsahuje vyhodnotenie vykonaných dôkazov, ako aj uvedenie, prečo súd nevykonával niektoré dôkazy, ktoré strany sporu navrhovali, ako ani závery v súvislosti s právnym posúdením veci nekorešpondujú s doposiaľ vykonaným dokazovaním.

54. Odvolací súd preto zrušil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie postupom podľa ust. § 391 ods. 1 CSP a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 391 ods. 3 CSP) s tým, že prvoinstančný súd je v novom konaní viazaný právnym názorom odvolacieho súdu uvedeným v tomto rozhodnutí, ako aj vykoná dôkazy v zmysle záverov v ňom formulovaných. Viazanosť názorom odvolacieho súdu v zmysle § 391 ods. 2 CSP neznamená zásah do nezávislosti sudcu definovanej v čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Odkloniť sa od týchto záverov však je možné v prípade preukázanej a v novom rozhodnutí riadne zdôvodnenej takej zmeny skutkového stavu, že zotrvanie na niektorom z týchto záverov (alebo prípadne na všetkých týchto záveroch) nebude možné.

55. Keďže konanie bude pokračovať za účinnosti a s aplikáciou CSP bude súd prvej inštancie postupovať v dokazovaní v zmysle § 470 ods. 1 CSP podľa novej právnej úpravy v CSP podľa návrhov strán sporu na vykonanie dokazovania k preukázaniu svojich tvrdení, ktoré doteraz v konaní predniesli a neboli vykonané (bez zdôvodnenia prečo), a prípadne, ktoré v ďalšom konaní navrhnu a budú (sú) pre rozhodnutie veci významné. Vzhľadom na to, že toto konanie začalo ešte pred účinnosťou CSP, bude musieť súd prvej inštancie dodržať zákonnú podmienku uvedenú v § 470 ods. 2, veta druhá CSP, a to neuplatňovať ustanovenia CSP o popretí skutkových tvrdení strany a sudcovskej koncentrácii konania, ak by boli v neprospech strany sporu.

56. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, dovolateľom je právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany, podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisovo rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP). Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP). V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).